

Αθήνα, 08-07-08

ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ: 366/2008 ΝΣΚ

ΠΡΟΣ : τη Γεν. Δ/ση Ενέργειας
Δ/ση Ανανεώσιμων Πηγών
& Εξοικονόμησης Ενέργειας
Τμήμα Α'

ΚΟΙΝ.: α) Γραφείο Υπουργού Ανάπτυξης
β) Γραφείο Γεν. Γραμ. Ανάπτυξης

**ΘΕΜΑ: "Παράταση χρόνου ισχύος άδειας εγκατάστασης εταιρείας
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ & ΣΙΑ – ΑΙΟΛΙΚΗ ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ
ΔΕΡΒΕΝΟΧΩΡΙΩΝ ΟΕ"**

Απαντώντας στο με αριθ. πρωτ.: Φ.17582/οικ.15694/25-6-2008 έγγραφο ερώτημά σας σε σχέση με το ανωτέρω θέμα σας γνωρίζω τα ακόλουθα:

Ι. Θεμελιώδη αρχή της ημεδαπής και όχι μόνο έννομης τάξης συνιστά η αναγνωριζόμενη από αυτή παραδοχή με βάση την οποία δεν επέρχεται απώλεια δικαιώματος ή αξίωσης ή γενικώς ευχέρειας στην περίπτωση που ο φορέας αυτών (δικαιούχος) εμποδίσθηκε να τα ασκήσει μέσα στην προβλεπόμενη είτε από διάταξη νόμου είτε από συμβατικό όρο προθεσμία για λόγους ανωτέρας βίας.

Η ανωτέρω θεμελιώδης αρχή ρητώς προβλέπεται σε διατάξεις θεσμικών νομοθετημάτων της ισχύουσας νομοθεσίας, όπως του άρθρου 255 Αστικού Κώδικα (αναστολή παραγραφής) των άρθρων 152 και 153 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (απώλεια προθεσμίας – επαναφορά πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση), του άρθρου 89 του Κωδ. Διοικ. Δικονομίας (ανακοπή ερημοδικίας), των άρθρων 87 και 92 του ν. 2362/1995 "Περί Δημοσίου Λογιστικού κλπ, (αναστολή παραγραφής απαιτήσεων υπέρ και κατά

του Δημοσίου) κλπ, άρθρου 10 παρ. 6 ν. 2690/1999 "Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας" (ανεωτή υπέρβαση προθεσμιών).

Συνδεδεμένη με την προδιαληφθείσα αρχή είναι επίσης και η αρχή, βασική και αυτή του ισχύοντος δικαίου, σύμφωνα με την οποία οι δυσμενείς έννομες συνέπειες από την αθέτηση μιάς αναγνωριζόμενης από νόμο ή από σύμβαση υποχρέωσης επέρχονται κατά κανόνα με τη συνδρομή του στοιχείου της υπαιτιότητας (δόλου ή αμέλειας) στο πρόσωπο του υποχρέου (Μ. Σταθόπουλος ΑΚ άρθρα 330,336, 342,362,382,383 κλπ).

Ειδικότερα σε ότι αφορά στη δράση της Διοίκησης και τη συμπεριφορά των διοικούμενων στο πλαίσιο αυτής ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 ΦΕΚ Α΄ 45) στις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 1 και 6 προβλέπει τα εξής:

"1. Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης, αναφοράς, δήλωσης ή άλλου εγγράφου του ενδιαφερομένου, καθώς και για οποιαδήποτε άλλη ενέργειά του είναι αποκλειστικές, εκτός αν χαρακτηρίζονται ενδεικτικές από τις διατάξεις που τις προβλέπουν... 6. Υπέρβαση των προθεσμιών συγχωρείται σε περίπτωση ανώτερης βίας, καθώς και όταν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται τη συνδρομή γεγονότων γνωστών στην υπηρεσία." Επίσης το άρθρο 255 Α.Κ., στην εφαρμογή του οποίου παραπέμπει ρητά στην περίπτωση της αποσβεστικής προθεσμίας το άρθρο 279 ΑΚ, ορίζει ότι:

"Η παραγραφή αναστέλλεται για όσο χρόνο ο δικαιούχος εμποδίστηκε από δικαιοστάσιο ή από άλλο λόγο ανώτερης βίας να ασκήσει την αξίωσή του μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής..."

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι οι προθεσμίες που τίθενται από τη διοίκηση προς το διοικούμενο προς ενέργεια του τελευταίου έχουν ανατρεπτικό χαρακτήρα, ώστε η πάροδός τους έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια του δικαιώματος προς ενέργεια. Όμως, η αναστολή των εν λόγω προθεσμιών είναι δυνατή, αν κατά την λήξη τους συμβαίνει γεγονός που συνιστά ανωτέρα βία, η δε αναστολή διαρκεί όσο διαρκεί και το γεγονός αυτό (ΣΤΕ 367/2001, Γνμ ΝΣΚ, 300/2007, 479/2006,488/2004). Εξάλλου η ανωτέρα βία είναι έννοια νομική και συνίσταται σε κάθε γεγονός που είναι απρόβλεπτο και ξένο προς το διοικούμενο, το οποίο ήταν αδύνατο να αποτραπεί από αυτόν ή από πληρεξουσίό του, ακόμα κι αν επεδείκνυε άκρα επιμέλεια και σύνεση συνεπεία δε του γεγονότος αυτού παρακωλύθηκε

απολύτως να προβεί στην οφειλόμενη ενέργεια εντός της οριζόμενης προθεσμίας. Περαιτέρω η συνδρομή λόγου ανωτέρας βίας στο πρόσωπο εκείνου που αφορά, συνιστά, κατά το μέρος που τούτο είναι εφικτό, λόγο άρσεως του συνόλου των δυσμενών συνεπειών, οι οποίες προκαλούνται από τη μη εκπλήρωση ή μη έγκαιρη εκπλήρωση, εκ μέρους του, των υποχρεώσεων οι οποίες επιβάλλονται σε αυτόν από συγκεκριμένες διατάξεις νόμου, ούτως ώστε να μη παραβιάζεται η κατοχυρούμενη από το άρθρο 4 παρ. 1 του ισχύοντος Συντ/τος αρχή της ισότητας και να διασφαλίζεται η με ίσους όρους ανάπτυξη της προσωπικότητας εκείνου στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεξε ο λόγος ανωτέρας βίας. (ΣτΕ367/2001, 334/2000, 2997/1999, 5431/996, 5166/1987, 2172/1983 κλπ) Επίσης γίνεται δεκτό για την ταυτότητα του νομικού λόγου ότι λόγο ανωτέρας βίας συνιστά και πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια ή και ενγένει συμπεριφορά της Διοίκησης, η οποία περιάγει το διοικούμενο σε αδυναμία να εκπληρώσει υποχρεώσεις που απορρέουν από το νόμο ή από άλλη διοικητική πράξη εντός της οριζόμενης από αυτή προθεσμίας (βλ. ΔΕΚ απόφαση 18.03.1993 στην υπόθεση C-50/92 Firma Molkerei Zentral Sued GmbH & Co v. Bundesanstalt fuer landwirtschaftliche Marktordnung, συλλ. 1993, I-01035, ΣτΕ 3438/1997, ΑΠ 476/1997, ΝοΒ 1978, 54, Γεωργιάδη- Σταθόπουλου, Ερμηνεία Αστικού Κώδικα, Γεν. Ενοχικό, αρθρ. 330, παρ. 57 σελ 182, Β. Βαθρακοίλη, Ερμηνεία Αστικού Κώδικα αρθρ. 330, σελ 490 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Τέλος με τέτοια γεγονότα από άποψη συνεπειών εξομοιώνονται και οι περιπτώσεις δικαστικής ή διοικητικής αναστολής εκτέλεσης μίας διοικητικής πράξης ως συνέπειας δικαστικής ή διοικητικής προσφυγής αντίστοιχα κατά περίπτωση.

Είναι επομένως σαφές με βάση τις ανωτέρω παραδοχές ότι η συνεπεία γεγονότος ανωτέρας βίας αναστολή της προθεσμίας, συνιστά γεγονός που έχει ως έννομη συνέπεια την κατά ίσο με το χρόνο της αναστολής χρονικό διάστημα επιμήκυνση της προθεσμίας προς ενέργεια. Η αναστολή δε αυτή επέρχεται αυτοδικαίως χωρίς να απαιτείται προηγούμενη σχετική γνωστοποίηση ή αίτηση του ενδιαφερόμενου προς τη Διοίκηση, καθόσον κάτι τέτοιο δεν προκύπτει ότι αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση, για την επέλευση της αναστολής ως συνέπειας του γεγονότος ανωτέρας βίας (βλ. και ΣτΕ 924/1994, 2097/1979, 350/1990, Γνμ ΝΣΚ 488/2004). Τούτο δε ισχύει πολύ περισσότερο με βάση και την αρχή της νομιμότητας (χρηστής Διοίκησης

κ.λ.π.) στην περίπτωση κατά την οποία το γεγονός της ανωτέρας βίας είναι γνωστό στη Διοίκηση καθώς και στην περίπτωση που τέτοιο γεγονός συνιστά πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια ή και ενγένει συμπεριφορά αυτής που προέρχεται από την ίδια ή άλλη διοικητική Αρχή στο πλαίσιο της υλικής αρμοδιότητάς της.

II.Ο προϊσχύσας ν.2244/1994 «Ρυθμίσεις θεμάτων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας...» (ΦΕΚ Α' 168) στο άρθρο 3 με τίτλο «Άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας» όριζε ότι: «1. Για την εγκατάσταση η επέκταση σταθμού ηλεκτροπαραγωγής απαιτείται άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου». Η ως προς την αδειότητα αυτή αρμοδιότητα του ενλόγω Υπουργού έχει μεταβιβασθεί ως γνωστόν στην περιφέρεια με το άρθρο 1 παρ. 1 περ. Β' εδ. 1 του ν. 2647/1998 (ΦΕΚ Α' 237).

Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 1 του ως άνω ν. 2244/1994 εκδόθηκε για τον καθορισμό της διαδικασίας και των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την έκδοση και λειτουργία σταθμών ηλεκτροπαραγωγής κ.λ.π. η με αριθ. Δ6/Φ1/2000/06-02-2002 Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (ΦΕΚ Β'158/13-02-2002) η οποία στο άρθρο 11 όριζε τα εξής: «1. Η διάρκεια ισχύος των αδειών εγκατάστασης και επέκτασης σταθμών με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ορίζεται σε δύο (2) έτη...3. Η κατά παράταση διάρκεια ισχύος αδειών εγκατάστασης και επέκτασης σταθμών με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ορίζεται το πολύ σε ένα (1) έτος. Για μεγάλους υδροηλεκτρικούς σταθμούς η κατά παράταση διάρκεια ορίζεται σε δέκα οκτώ (18) μήνες. Σε κάθε περίπτωση, απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση παράτασης του χρόνου ισχύος των αδειών εγκατάστασης ή επέκτασης αποτελεί η εκτέλεση ποσοστού τουλάχιστον 7% του συνόλου των έργων, όπως το ποσοστό αυτό διαπιστώνεται από την Αδειοδοτούσα Αρχή επικυρούμενη ενδεχομένως από το ΚΑΠΕ μετά από επιτόπιο έλεγχο...»

Ο νέος ν. 3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας...» (ΦΕΚ Α' 129), ο οποίος με την επιφύλαξη διαφορετικών ρυθμίσεων στις επί μέρους διατάξεις του ισχύει από 27-06-2006 σύμφωνα με το άρθρο 33 αυτού ορίζει στο άρθρο 8 παρ. 1 και 4 ως προς τις απαιτούμενες άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας τα εξής:

«1. Για την εγκατάσταση ή επέκταση σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ, απαιτείται σχετική άδεια. Η άδεια αυτή εκδίδεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, στα όρια της οποίας εγκαθίσταται ο σταθμός, για όλα τα έργα που κατατάσσονται στη 2^η υποκατηγορία της Α΄ κατηγορίας και στην 3^η και 4^η υποκατηγορία της Β΄ κατηγορίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α΄), όπως ισχύει, και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του. Η άδεια εγκατάστασης εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή, από τον ενδιαφερόμενο, της σχετικής αίτησης με τα δικαιολογητικά που καθορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 10. Αν ο αρμόδιος Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας δεν εκδώσει την άδεια εγκατάστασης εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο, για την έκδοση αυτής καθίσταται αρμόδιος ο Υπουργός Ανάπτυξης,...4. Η άδεια εγκατάστασης ισχύει για δύο (2) έτη και μπορεί να παρατείνεται, κατά ανώτατο όριο, για ίσο χρόνο, μετά από αίτηση του κατόχου της, εφόσον : α) κατά τη λήξη της διετίας έχει εκτελεσθεί έργο, οι δαπάνες του οποίου καλύπτουν το 50% της επένδυσης ή β) δεν έχει γίνει έναρξη εκτέλεσης του έργου για λόγους που, αποδεδειγμένα, δεν οφείλονται σε παράλειψη με την προϋπόθεση ότι έχουν συναφθεί οι αναγκαίες συμβάσεις για την προμήθεια του εξοπλισμού ο οποίος απαιτείται για την υλοποίηση του έργου. Η σύναψη συμβάσεων κατά το προηγούμενο εδάφιο δεν απαιτείται αν υφίσταται δικαστική αναστολή εκτέλεσης της άδειας εγκατάστασης». Ο ίδιος νόμος στο άρθρο 28 παρ. 1 περ.δ΄ ορίζει ότι: « Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:... «δ) Οι παράγραφοι 1,2,3,5,6 και 7, του άρθρου 3 του ν. 2244/1994, όπως ισχύει, κατά το μέρος που αφορούν σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ ή από εφεδρικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή στις διατάξεις των παραγράφων αυτών για τους ανωτέρω σταθμούς, η παραπομπή αυτή λογίζεται ότι γίνεται στις διατάξεις των άρθρων 8 και 24, στοιχείο Γ του παρόντος νόμου.»

Τέλος επισημαίνεται ότι το περιεχόμενο της παρ. 4 του ανωτέρω άρθρου 8 του νέου νόμου επαναλαμβάνεται με το άρθρο 10 παρ. 1 της με αριθ. Δ6/Φ1/οικ. 13310/18-06-2007 Απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης (ΦΕΚ Β΄ 1153/10-07-2007), η οποία εκδόθηκε για να καθορίσει τα

απαιτούμενα δικαιολογητικά και τις διαδικασίες έκδοσης των ειρημένων αδειών κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 10 του ίδιου άρθρου 8 και η οποία όρισε επιπλέον ως προς την παράταση της ισχύος των αδειών εγκατάστασης ότι η απαιτούμενη προς τούτο αίτηση του κατόχου θα πρέπει να υποβάλλεται εντός του αρχικού χρόνου ισχύος της.

Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων του προϊσχύσαντος και του νυν ισχύοντος νόμου προκύπτει ότι από άποψη διαχρονικού δικαίου τα θέματα των εν λόγω διατάξεων ως προς τις άδειες εγκατάστασης ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παλαιού ή του νέου νόμου αντίστοιχα με βάση τον χρόνο έκδοσης της οικείας διοικητικής πράξεως για τη χορήγηση αρχικής άδειας ή για την παράταση υφιστάμενης κατά περίπτωση.

Ειδικότερα για την περίπτωση της παράτασης του χρόνου της ισχύος υφιστάμενης άδειας υπό το καθεστώς του νέου νόμου, το οποίο ορίζει ότι η σχετική αίτηση πρέπει να υποβάλλεται εντός του αρχικού χρόνου ισχύος αυτής θα πρέπει να γίνει δεκτό, σύμφωνα με τις εκτιθεμένες στην παράγραφο I παραδοχές ότι στην αρχική διάρκεια ισχύος της άδειας δεν πρέπει να συνυπολογίζονται τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία έλαβαν χώρα και διήρκεσαν γεγονότα ανωτέρας βίας με την εκτεθείσα στην παράγραφο αυτή έννοια, καθόσον αυτά για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν επιφέρουν αυτοδίκαια και χωρίς την υποβολή σχετικής αίτησης του διοικούμενου αναστολή συμπλήρωσης του χρόνου ισχύος της άδειας, ο οποίος παρατείνεται για χρονικό διάστημα ίσο προς αυτό που διήρκεσε το γεγονός της ανωτέρας βίας.

III. Στην προκειμένη περίπτωση της εταιρείας «TERNA ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ & ΣΙΑ-ΑΙΟΛΙΚΗ ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΡΒΕΝΟΧΩΡΙΩΝ ΟΕ», στην οποία είχε αρχικώς χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης αιολικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη θέση Μαυροβούνι- Μαυροπλαγιά Πανόραμα του Δήμου Δερβενοχωρίων Ν. Βιοιωτίας και σε σχέση με τα τιθέμενα από την αρμόδια υπηρεσία ερωτήματα παρατηρούνται συμπερασματικώς κατ' εφαρμογή των εκτιθέμενων στις προηγούμενες παραγράφους I και II ερμηνευτικών παραδοχών ενόψει του προκύπτοντος ιστορικού τα ακόλουθα:

A) Η καθυστέρηση έκδοσης του πρωτοκόλλου εγκατάστασης από το αρμόδιο Δασαρχείο Θηβών αποτελεί γεγονός ξένο προς την ενδιαφερόμενη

εταιρεία, μη δυνάμενο να προβλεφθεί από αυτή ακόμα και με λήψη μέτρων άκρας επιμέλειας και σύνεσης και ως εκ τούτου συνιστά γεγονός ανωτέρας βίας, το οποίο κατά τη διάρκειά του είχε ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας που είχε τεθεί από την άδεια εγκατάστασης στη διοικούμενη δηλαδή από 12.01.2005 έως και 13.04.2007, η προθεσμία δε αυτή συνεχίσθηκε μετά από την 13.04.2007 και για όσο χρόνο είχε απομείνει μετά από την αφαίρεση του διαδραμόντος από 30-12-2003 έως 12-01-2005 χρονικού διαστήματος αυτής.

Σημειώνεται, επίσης, ότι η εν λόγω προθεσμία ανεστάλη εκ νέου για το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ανάκλησης της με αριθμό 2561/10/05/2007 απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος και της ακύρωσής αυτής με την με αριθμό Δ6/Φ17/582/709/11.02.2008 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης. Η επέλευση της έννομης συνέπειας της αναστολής δεν εξαρτάται από την υποβολή αιτήσεως εκ μέρους της εταιρείας πόσο μάλλον που το γεγονός, το οποίο αποτέλεσε λόγο ανωτέρας βίας, προήλθε στη συγκεκριμένη περίπτωση από συμπεριφορά της Διοίκησης. Η τυχόν δε υποβαλλόμενη σε τέτοιες περιπτώσεις αίτηση από τον διοικούμενο, χωρίς να είναι αναγκαία προϋπόθεση της αναστολής, μπορεί ν' αποτελέσει αφορμή για την έκδοση διαπιστωτικής πράξεως ως προς τη μεταβολή του χρονικού σημείου λήξης ισχύος της προθεσμίας που έχει τεθεί και τούτο χάριν της ασφάλειας του δικαίου.

Γ) Η χορηγηθείσα άδεια εγκατάστασης, διέπεται από 27.06.2006 από τις διατάξεις του νέου ν. 3468/2006 και της κατ' εξουσιοδότηση του εκδοθείσας με αριθμό Δ6/Φ1/οικ. 13310/10.07.2007 κανονιστικής απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης. Τοιουτοτρόπως με δεδομένο ότι έχει υποβληθεί αίτηση της εταιρείας πριν από την παρέλευση του χρόνου ισχύος της άδειας εγκατάστασης χωρίς τον συνυπολογισμό των αναγνωριζόμενων κατά τα ως άνω χρονικών διαστημάτων της αναστολής, τα οποία έχουν επιφέρει ισόχρονη επιμήκυνση αυτού, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 8 παρ. 4 του Ν. 3468/2006, μετά από διαπίστωση της συνδρομής των διαζευκτικώς παρατιθέμενων στο εν λόγω άρθρο προϋποθέσεων.

Δ) Όλα τα ανωτέρω ισχύουν ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη ειδικής περί της αναστολής πρόβλεψης για το υποκρίση θέμα στον ειρημένο νόμο, του οποίου η σχετική ρύθμιση του άρθρου 3 παρ. 4 αφορά στην ανάκληση της άδειας παραγωγής ως συνέπειας της μη χορήγησης άδειας εγκατάστασης μέσα στις προβλεπόμενες κατά περίπτωση προθεσμίες και όχι στην ίδια την άδεια εγκατάστασης. Δεν αποκλείεται όμως και στην περίπτωση της ρύθμισης αυτής η εφαρμογή συμπληρωματικώς των παραδοχών που εκτίθενται στην παράγραφο Ι κατά το μέρος που δεν καλύπτονται από το περιεχόμενό της.

Οι Οικονομικός Σύμβουλος του Κράτους

Βλάσιος Ασημακόπουλος